

Doortrappen in de provincie Fryslân

Juul van Rijn: coördinatie Landelijk Doortrappen, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Evelien Karrenbelt: kwartiermaker Doortrappen, Provincie Fryslân, Regionaal Orgaan verkeersveiligheid.

Gerard Prins: projectmanager Fietsersbond

Samenvatting

Het programma Doortrappen is een initiatief van het ministerie van IenW. In de provincie Fryslân is het ROF betrokken. De gemeentes hebben een Doortrappen-coördinator en alle 18 gemeenten doen mee!

Doortrappen heeft de ambitie ouderen zo lang mogelijk veiliger te laten blijven fietsen en motiveert ouderen hiervoor zelf maatregelen te nemen. Plezier en gezelligheid staan voorop! De kwartiermaker van het ROF en de Doortrapcoördinator van de gemeenten rollen samen met alle uitvoerende organisaties het programma Doortrappen uit. Door deze samenwerking betrekken we oudere fietsers bij de thema's fietsveiligheid, gezondheid, bewegen en eenzaamheid.

Inleiding

In 2019 heeft het Regionaal Orgaan verkeersveiligheid Fryslân (ROF) zich aangesloten bij het project Doortrappen en een Kwartiermaker beschikbaar gesteld. Doelstelling was om alle 18 Friese gemeenten Doortrapgemeente te maken en in elke gemeente een Doortrapcoördinator te hebben. In eerste instantie reageerde niet alle gemeenten enthousiast; er was geen voldoende menskracht om dit project te trekken en het ontbrak aan de financiële middelen voor Doortrappen.

De gemeente vond de opdracht ook te groot.

Om gemeenten makkelijker aan te laten sluiten, heeft de Kwartiermaker het project compacter gemaakt. Voorwaarde was wel dat iedere gemeente een Doortrapcoördinator had zodat er een plan van aanpak gemaakt zou worden richting het college van de gemeente en om te verder te kunnen bouwen aan het project.

Het ROF heeft de Doortrappenprojecten ingekocht, de gemeenten zetten de Plus op Doortrappen en als voorwaarde is gesteld dat alle gemeenten meedoen met de jaarcyclus. De "Plus" zijn eigen initiatieven van gemeenten zoals een extra Doortraproute aan laten leggen, extra spiegels inkopen etc. De behoeften van de seniore fietser zijn ook meegenomen in de "Plus". Voorbeelden uitje naar een andere gemeente, koffie met wat lekkers etc.

In het corona jaar 2021/2022 lagen vrijwel alle projecten stil en er is van de gelegenheid gebruikt gemaakt om Doortraproutes te ontwikkelen; dit zijn routes van zo'n 20 kilometer over ruimere paden met weinig obstakels en relatief veilige kruisingen. Inmiddels zijn er 40 Doortraproutes verspreid over de provincie Fryslân. Vanaf 2021 werken we met een jaarcyclus binnen Doortrappen. Deze jaarcyclus geeft structuur en zorgt voor verbinding tussen de gemeenten en uitvoeringpartners. Voor de vier Waddeneilanden - Ameland, Terschelling, Schiermonnikoog en Vlieland - maken we het programma Doortrappen op maat.

Met welke uitvoerende organisatie werken we samen?

Fietsersbond

De fietsactiviteiten worden opgezet en georganiseerd door de Fietsersbond (fietsdocenten). De Fietsersbond voert in elke gemeente de volgende projecten uit:

- Fiets Totaal Doortrap Dag: het laten doortrappen van de doelgroep op een comfortabele en verkeersveilige wijze.
- Driewiel fiets ontdekdagen: met dit project ervaren senioren die niet meer op een tweewielers fiets durven of kunnen fietsen, hoe het is om door te trappen op een driewiel fiets.
- Fietspiegel en fietshelmen actie: het doel is dat meer senioren fietsers gebruik maken van de fietsspiegel en de fietshelm en dat tevreden gebruikers dit in hun omgeving doorvertellen. Wanneer zij hiertoe besluiten worden zij daarmee automatisch ambassadeur.
- Kleintje Doortrappen: het opleiden van buurtsportcoaches tot fietscoach die zelfstandig een groep senioren kunnen begeleiden.
- Fiets je rijk!: hiermee stimuleren we de doelgroep meerdere Doortraproutes te fietsen. Bestaande Doortrappendeelnemers willen we meer laten fietsen en nieuwe deelnemers aantrekken. Tijdens het fietsen van Doortraproutes verzamelen de deelnemers stempels. Hoe meer stempels, des te groter de beloning.
- Contact met de rijwielhandelaren: begin februari is er een contactmoment met de rijwielhandelaren. Tijdens dit contactmoment wordt de samenwerking aangehaald. De foldermaterialen in de winkels worden aangevuld zodat de senioren fietsers goed geïnformeerd blijven over het project Doortrappen. Elke rijwielhandelaar heeft een certificaat en een raamsticker zodat het zichtbaar is dat de rijwielhandelaar ambassadeur van Doortrappen is.

Sport Fryslân: De buurtsportcoaches vanuit Sport Fryslân zijn in alle 18 gemeenten actief. Zij initiëren, versterken en bouwen de fietsgroepjes uit. In elk fietsgroepje komt verkeersveiligheid aan bod, maar het is vooral leuk en gezellig. Elk seizoen komt de fietsdocent van de Fietsersbond langs om uitgebreid aandacht te schenken aan fietsveiligheid. De fietsdocent zet elke keer een andere bouwsteen in: comfort op de fiets, verkeersquiz, E-bike uitgelicht, check van de fietser en de fiets, groepsfietsstocht, fietsvaardighedenparcours, fietskeuze. Door dit brede aanbod komt alles aan bod. Uiteraard is er ook de gelegenheid om vragen te stellen en persoonlijke ervaringen uit te wisselen. De eerste periode van 10 weken begeleidt de buurtsportcoach de nieuwe fietsgroepen. In elke fietsgroep wordt een coördinator/wegkapitein vanuit de deelnemers aangesteld. De buurtsportcoach en de wegkapitein zorgen ervoor dat de fietsactiviteiten zelfstandig worden voortgezet en zorgen voor borging van het thema fietsveiligheid.

VeiligheidNL:

VeiligheidNL coördineert het project "Klaar voor de start" waarbij zij samenwerken met fysiotherapeuten om het aantal fietsongevallen onder ouderen te verminderen door valangst weg te nemen. Daarbij worden ook tips en vaardigheden meegegeven om fietsfit te blijven. In 18 gemeenten gaan senioren aan de slag met hoe ze fit, vertrouwd en pijnvrij kunnen blijven fietsen. Dat doen zij tijdens de bijeenkomst "Klaar voor de start" die georganiseerd wordt door een daarvoor opgeleide fysiotherapeut. Per fysiotherapeut wordt er twee keer per jaar een "Klaar voor de start" georganiseerd.

Friesland Beweegt:

De Friese website, www.doortrappen.frl wordt beheerd door Friesland Beweegt. In de periode van maart t/m oktober vind je op deze website alle Doortrapactiviteiten die worden uitgevoerd in elke Friese gemeente. Ook vind je er de 40 Doortraproutes. De routes zijn in eerst instantie bedoeld voor de seniore fietsers, maar zijn uiteraard ook toegankelijk voor anderen. Via de website kun je de “Fiets je rijk-boekjes”, stempelkaarten en foldermaterialen bestellen.

Jaarcyclus Doortrappen:

- We werken binnen Doortrappen met een jaarcyclus. De jaarcyclus geeft richting aan het proces van Doortrappen. Met 51 stakeholders bouwen we gezamenlijk aan het proces.
- **Planning Jaarcyclus:**
 - **Januari:** werksessie-/inspiratiesessie met alle uitvoerende partijen, 18 gemeenten en senioren we maken dan meteen de planning van alle Doortrapactiviteiten.
 - **April:** aftrap van het Doortrappenseizoen (de woensdag voor de Pasen) met alle 18 gemeenten, fietsdocent, wethouder, buurtsportcoach met een fietsgroepje senioren. Op dezelfde datum en tijdstip trappen we het Doortrappenseizoen gezamenlijk af. De agenda op Doortrappen.frl is dan gevuld zodat alle senioren kunnen aanhaken bij de Doortrappenactiviteiten. De mediacampagne van Doortrappen gaat dan ook van start.
 - **Mei:** inkoop projecten Doortrappen voor het jaar erop. De Doortrapprojecten worden meegenomen in het werkplan van het ROF.
 - **Oktober:** evaluatie met alle betrokkenen.

Campagnes Doortrappen Jaarlijks hebben we een provinciaal campagnebudget voor het project Doortrappen waarmee we aandacht vragen voor de activiteiten van Doortrappen. Zo adverteren we via het radio- en televisiekanaal van Omrop Fryslân. We verspreiden foldermaterialen, posters, kaartspellen, Doortrappensokken om zichtbaar te zijn in de provincie Fryslân. Ook zijn we duidelijk aanwezig tijdens de 42^e Profronde Surhuisterveen op de eerste dinsdag na de finish van de Tour de France.

Monitoring

- Jaarlijks maken we een totale en een gemeentelijke Doortrappenkaart van de provincie Fryslân. Op de totaalkaart staat aangegeven welke Doortrappenactiviteiten er zijn uitgevoerd, de 40 Doortraproutes en de “plus” van de gemeente. Per gemeente maken we ook een gemeentelijke Doortrappenkaart, waar gemeenten verder op kunnen bouwen. Op deze kaart zijn ook de lokale ambassadeurs (rijwielhandelaren en fysiotherapeuten) van Doortrappen opgenomen.
We hebben inmiddels drie totaal en gemeentelijke Doortrapkaarten gemaakt; 2021, 2022, 2023 met deze kaarten kun je de voortgang zien van het Doortrappenproject en het aantal senioren die mee hebben gedaan aan een doortrappenactiviteit.

Conclusie

Het project Doortrappen is een mooi project waar we trots op zijn in de Provincie Fryslân. Door met alle uitvoerende partijen, gemeenten en ouderen samen te werken, te delen en te verbinden creëren we synergie in het Doortrappenproject. Alles vanuit het gemeenschappelijk doel om het aantal fietsslachtoffers te verminderen.

Bijlagen:

Organogram Doortrappen

Totaal Doortrappenkaart en voorbeeld gemeentelijke Doortrappenkaart

Werkplan Verkeersveiligheid (www.rof.frl)

Foto's: werksessie/inspiratiesessie Doortrappen met alle stakeholder

Foto's: Aftrap van het Doortrapenseizoen

